

Amateurtuindersvereniging de Pioniers

Bezoekadres:
Kögliaan 30, 3571 PZ Utrecht
secretaris@depioniers.nl
www.depioniers.nl

Postadres:
Postbus 13017,
3507 LA Utrecht

Redactie: Evelien Pullens
Layout: Evarien Tuitert

In dit nummer:

Van het bestuur	2
Het grote geheel	3
Irenes roos	3
Het nieuwe bestuur: Godelief	4
Megan	5
Nel	6
Tip van de maandag	6
Buurman weet alles	7
Vlinderparadijs en vlinderwaarnemingen	9

Alle nieuwsbrieven
zijn te lezen op de
website van de Pioniers:
www.depioniers.nl

VAN DE REDACTIE

We hebben natuurlijk allemaal Rust en Vreugd gekeken, iedere zondagavond voor de tv. En ook daar blijkt maar weer: besturen van een tuinenpark en een bestuur kiezen, is niet zo eenvoudig. Dat zien we op de televisie en ook bij onszelf.

Een starre voorzitter, zoals Harm van Velzen uit Rust en Vreugd, komt gelukkig maar zelden voor (helaas, het bestaat nog steeds, heb ik gehoord!). Onze voorzitter Caroline is rustig en staat open voor iedereen. Maar wij hadden wel te maken met een leegloop van het bestuur. Hoe moeten we verder zonder penningmeester! Arjan Ederveen, die in Rust en Vreugd de penningmeester speelt, werd al bijna gebeld om ook bij ons die rol op zich te nemen. Gelukkig is het op het nippertje gelukt om op de ALV drie nieuwe bestuursleden aan de leden

voor te stellen. En dan nóg een stukje over besturen; Wat zijn de organisaties waar onze tuinvereniging een onderdeel van is?

Verder in deze nieuwsbrief uitgebreid aandacht voor vlinders, een mooi stuk van Paul van Kan, die al jaren al zijn waarnemingen bijhoudt. Buurvrouw en buurman hebben het over de rat, en de bijdrage van Judith Schuil gaat dit keer over een roos.

Evelien Pullens

Agenda

Extra ALV

30 mei 14.00 - 15.00u

Kledingmarkt voor Oekraïne

7 juni 10.30 - 16.00u

GroenMoetjeDoen!-Dag

14 juni 12.00 - 16.00u

Pioberaad voor leden

16 juni 19.00 - 20.30u

KOM JE OOK?

VAN HET BESTUUR

Het voorjaar is goed begonnen voor ATV De Pioniers. Ons tuinenpark staat volop in bloei, elk hoekje barst van nieuw planten- en dierenleven en velen genieten van het werken en ontspannen in hun tuin. Bezoekers uit de buurt en de stad wandelen langs de tuinen of praten bij op het plein.

Ook het bestuur startte dit voorjaar goed! De oproep om versterking leverde drie nieuwe bestuursleden op: Megan, Godelief en Nel. Megan is op 11 april aangetreden en Godeliefs aanstelling volgt in september. Omdat Nel dringend nodig is als penningmeester, is er een extra, 'buitengewone', ALV op 30 mei, zodat zij benoemd kan worden. De definitieve agenda hiervoor volgt. Meer over de nieuwe bestuursleden verderop in deze Nieuwsbrief. We zijn heel blij dat we als bestuur weer compleet zijn en ook met de frisse blik en energie, die bijdragen aan het beleid en de organisatie. Wat merk je daarvan als lid van De Pioniers? Dat het lukt om onze missie uit te voeren: een actieve en informatieve tuinvereniging zijn waarin duurzaamheid, gemeenschapsvorming, inclusiviteit en educatie centraal staan. Samen met alle vrijwilligers in de verschillende commissies organiseren we activiteiten, onderhouden gezamenlijke projecten en maken ons park tot een plek waar iedereen welkom is.

Om die inzet goed te laten verlopen, is organisatie van alle bezigheden nodig. Daarvoor hebben we een nieuwe werkwijze bedacht: het Cirkelberaad. Met de Pioniersleden in de werkgroepen en commissies gaan we hiermee graag aan de slag om meer ruimte voor uitwisseling en afspraken te maken.

In het Cirkelberaad zijn alle werkgroepen en commissies ingedeeld op grond van hun doel en/of taak. Zo zijn er vier cirkels van groepen, met doelen die weer samenhangen met onze Missie en Visie:

1. Natuur en Beheer
2. Vereniging en Activiteiten
3. Educatie en Communicatie
4. Organisatie en Bestuur

Door deze nieuwe werkwijze wordt het onder andere makkelijker om elkaars werkgroepen en commissies beter te kennen en hier meer over te vinden. Dit kwam in een van de Pioberaden als sterke wens naar voren. Per cirkel willen we doorpraten over invulling, raakvlakken en afspraken.

Het nieuwe bestuur (foto: Paolo Bouman)

Het was spannend. Na het aftreden van Annemiek en Frans bleven er nog maar twee bestuursleden over; Emiel en Caroline. Ze plaatsten herhaaldelijk onderbouwde oproepen, er werden mensen aangesproken, er werd gesmeekt en uiteindelijk een noodoproep in de nieuwsflits geplaatst. Godelief bood zich aan als secretaris, Megan gaat het bestuur versterken als algemeen bestuurslid, met name op het gebied van communicatie. Op de valreep, vlak voor de ALV, trad Nel naar voren als penningmeester. Met deze aanvulling telt het Pioniersbestuur vijf leden! Megan is door de ALV op 11 april aangesteld. Godelief en Nel zijn nu nog kandidaat bestuurslid en worden bij de ALV in mei en september officieel aangesteld. (Evelien)

De Cirkelbijeenkomsten zijn als volgt gepland:

1. Organisatie en Bestuur	11 juni
2. Natuur en Beheer	16 juli
3. Vereniging en Activiteiten	24 sept
4. Educatie en Communicatie	26 nov

We steken dus met het nieuwe bestuur de handen uit de mouwen, en vragen ook iets aan jou als Pionier: kijk eens met hernieuwde energie naar wat je kunt, wilt en nodig vindt. Heb je ideeën of vragen? Laat het ons weten! Ben je lid van een commissie of werkgroep? Dan vragen we je of om alvast eens na te denken over het doel en de invulling ervan. Op termijn zien we graag dat elke commissie/werkgroep een beschrijving gaat maken van hun doel, taken en activiteiten. Hoe? Daar gaan we het later over hebben. Door het Cirkelberaad en de indeling hiervan beseffen we opnieuw hoeveel inzet en enthousiasme onze vereniging in huis heeft. Jullie betrokkenheid en samenwerking waarderen we zeer!

Caroline, Emiel, Megan, Godelief en Nel

Het grotere geheel

De organisaties achter de volkstuinparken

Ons tuinenpark is onderdeel van de AVVN, de landelijke organisatie van hobbytuinders. Via deze organisatie huren wij van de gemeente. Daarnaast zijn we aangesloten bij de OVU, Overleg Volkstuinen Utrecht.

Binnen de OVU werken de 15 Utrechtse volkstuinverenigingen samen met elkaar en met de gemeente Utrecht. Ze wisselen kennis en informatie uit

over het beheer van onze tuinenparken en over hoe ze de verenigingen goed kunnen besturen. Daarnaast willen ze een aanspreekpunt zijn voor andere partijen die zich bezig houden met groen in de stad. De gemeente helpt, ook financieel, zodat we bijvoorbeeld onze wandelpaden, bomen en sloten goed kunnen onderhouden. De landelijke organisatie van hobbytuinders, het AVVN, staat bij en adviseert. Zo werken we met behulp van ieders deskundigheid en

ervaringskennis samen aan bloeiende stadsnatuur, moes- en siertuinen.

De Utrechtse tuinenparken zijn aan het onderzoeken hoe ze via het kleinere en overzichtelijke OVU kunnen samenwerken met de gemeente en ook via de OVU de huur kunnen regelen, zodat we niet langer afhankelijk zijn van het landelijke AVVN. Ons bestuur is nauw betrokken bij deze ontwikkelingen.

Meer info over OVU:

<https://www.tuiniereninutrecht.nl/>

Irenes roos

'k Weet niet wat het is, maar soms popt er iets op. Zoals nu, nu de roos van Irene weer bloeit.

Irene was m'n eerste buurvrouw, de eerste die ik sprak en die mij begroette toen ik een tuin zocht – je had het voor het uitkiezen in die tijd, zo'n dertig jaar geleden. Het was een druilerige dag en zij stond op het pad voor haar tuin. Een klein Pools vrouwtje. Zij wist van paddenstoelen en de heilige Antonius, ontdekte ik later, en ze hield van rozen. We hadden geluk met haar en met de roos die pal naast onze tuin stond en waar wij op uitkeken. Toen Irene vertrok en er nieuwe mensen kwamen en later weer nieuwe, hield ik de roos, die verwaarloosd werd, goed in de gaten. Steeds ontdeed ik haar van de wurgende

overblijvende lathyrus. Dat kon gemakkelijk, want zij stond vlak naast de lage afscheiding tussen de burens en ons. Maar ik vroeg op een gegeven moment toch maar of ik de roos met iets uit mijn tuin kon ruilen. Zo kwam Irenes roos aan de andere kant van het hekje, in onze tuin, terecht.

Het is een dubbele roos, wat niet zo goed is voor de insecten, dat weet ik, maar de kleur... Een rood ... elke foto, elke schildering of beschrijving doet haar tekort.

Ondanks alle aandacht en verzorging bloeide ze nooit zoals bij haar. Een beetje dunnige stengels, een paar bloemen...

Wonderlijk, want ze stond toch bijna op dezelfde plaats, slechts een paar decimeter verderop. Toch was het genieten, want ook die paar rozen brachten iedere keer ohh's en ahh's bij ons teweeg, van bewondering en genot. Ze opent je hart – maar dat geldt natuurlijk voor alle rozen.

Ik denk graag aan Irene. Twee jaar geleden kreeg haar roos, dat moest, een andere plek. Iets meer beschut, iets meer ruimte, iets dichterbij het terras. Ze bloeide op, Ze bloeide op, werd voller in bloem en knop. Het is een genot, iedere keer weer, haar te zien, en zij blijft ohh's... en ahh's... ontlokken. Irene, die in de hemel geloofde en van daaruit toekijkt, is er vast blij mee.

Maar, vroeg ik me laatst af, heb ik nu de roos geholpen, of helpt de roos mij?

Judith Schuil

Godelief de Jong-Verschuren, tuin 70, Kandidaat Secretaris

Lievelingsmoment:

Luisteren naar de vogeltjes, alleen in de tuin, een beetje zon.

Foto: Paolo Bouman

Hard aan het werk

"Mijn mannen zijn hard aan het werk in de tuin. Daarom vind ik het wel fijn om even weg te zijn," vertelt Godelief terwijl ze nieuwsgierig in mijn tuin rondkijkt. Ik schenk een kopje thee in. Een paar dagen eerder fietste ik langs de tuin van Godelief. Mooi aangelegd, een grote open tuin waar wordt gewerkt. Het huisje had een blauw zeil over het dak hangen. "We hebben de tuin sinds 1 oktober. Hij was verwaarloosd," vertelt Godelief. "Dus we zijn deze winter flink aan het werk gegaan; mijn man Haije, mijn zoon Jelle en ik. We komen hier ongeveer drie dagen in de week, vooral om puin te ruimen. Wat er allemaal in deze tuin lag: hout, stoeptegels, bakken. De zware broeibak heeft Pieternel overgenomen. Het restafval hebben we naar de stort gebracht. Dat was heel wat wroeten in de aarde en met de auto op en neer rijden. We zijn alle drie heel grondig, werken goed samen, maar hebben wel verschillende meningen."

Godelief vertelt dat ze niet van plan zijn er een moestuin van te maken. "Ik houd van een mix van bloemen en struiken. Eerst maar eens afwachten

wat er gaat opkomen dit voorjaar."

Godelief vindt het heerlijk dat ze een plek heeft waar ze 'op zichzelf' kan zijn, dicht bij de natuur. "Ik geniet van de eendjes die voorbij zwemmen. Maar ik houd ook van de mensen en het verenigingsleven. De lichtjestocht bijvoorbeeld. Ik vond het geweldig!"

Onderdeel van de gemeenschap

Godelief heeft bij haar inschrijving al aangegeven dat ze belangstelling heeft voor het bestuur. "Bestuurslid zijn is een leuke manier om snel onderdeel te zijn van de gemeenschap. Dat wil ik graag." Ze is zeer welkom in het bestuur, want onze vereniging heeft bestuursleden nodig. "Ik heb dat soort werk mijn hele leven al gedaan bij P&O en bestuursondersteuning in het Diakonessenziekenhuis. Ik ben gewend om veel te doen, van gastanks vullen tot aan landelijke beleidstaken toe," vertelt Godelief.

"Als bestuurslid ga ik het secretariaat onder mijn hoede nemen. Dat lijkt me leuk om te doen, wel veel werk. Maar ik zal niet alles zelf doen, hoor. Mijn plan is om taken te delegeren aan

anderen. Dat moet groeien. Ik heb al veel geleerd door bij de vergaderingen te zitten en heb nu al gemerkt dat er heel veel onderwerpen langskomen. Het duizelt me nog een beetje. Maar dat komt wel. Eerst maar eens kijken wat de bestaande systemen zijn en dan ombuigen naar wat mij handig lijkt. De sfeer in het bestuur is goed, fijne collega's die niet alleen efficiënt vergaderen, maar ook voor elkaar zorgen."

Hoe gaat het bij Rust en Vreugd?

"Mensen in mijn omgeving kijken de serie Rust en Vreugd op televisie. Ze weten dat ik nu ook een tuin heb. 'Hoe gaat het bij Rust en Vreugd?' vragen ze. 'Wij zijn de Pioniers,' zeg ik dan." Godelief en haar man hebben bewust gekozen voor Tuinenpark De Pioniers. "De sfeer is hier goed, er is een verscheidenheid van mensen op dit tuinenpark. Daar houd ik van. Ik vind dat ik het goed heb in deze wereld. Dat wil ik graag delen met anderen." Voor Godelief is ook de sociale functie binnen de wijk belangrijk. "Ik vind dat er veel gebeurt bij De Pioniers. We doen het echt met elkaar!"

Megan Ladiges, Tuin 132

Algemeen bestuurslid

Lievelingsplant: "Moeilijke vraag, even denken... Vaak voel ik een vonkje als ik een bloem of plant zie." Megan loopt om haar huisje heen. "Ik weet het! Ken je de Gunnera? Een joekel van een plant. Die heb ik achter het huisje bij de sloot gezet. Ik kijk hem de grond uit, ben zo benieuwd!"

Lievelingsmoment: "Als je 's avonds in de tuin gewerkt hebt. De vogels zijn dan zo enthousiast."

Praten met planten

We zitten bij Megan in de tuin, achter de coniferen. We kijken uit op haar gazon met een golvende border, de roze Azalea staat in bloei en er prijken een paar jonge fruitboompjes op het gazon. Door haar rozenpoort zie je het plein. "Handige locatie," zegt Megan. "Vlak bij de toiletten en het water, leuk voor een praatje af en toe." Ze heeft haar tuin samen met Jan van Draanen, haar buurman op Blok Y. Hij zocht een tuinpartner, Megan hoefde er niet lang over na te denken. "Mijn opa was tuinman en mijn moeder bloemiste en zelf heb ik jaren bij een tuincentrum gewerkt. Liefde voor planten heb ik altijd gehad. Ik praat met ze. Een plant die er slecht uitziet, knuffel ik soms even en ik probeer me in te leven. Wat

zou die plant nou nodig hebben om gelukkiger te worden? Dan weet ik het. Tja. Als ik een tak afzaag, zeg ik ook altijd 'sorry'. Je verplaatsen in een ander, al is het een plant. Ik vind dat heel normaal."

De tuin gaat haar eigen gang

"Ik houd ervan de regie te hebben zonder rigide te zijn. Hoewel, ik kan best streng zijn." Megan kijkt even om zich heen en glimlacht. "Maar de tuin, de tuin gaat haar eigen gang, dus de regie nemen in je tuin werkt niet altijd. Dat is leerzaam. Het is een balans tussen wat je zelf wil en luisteren naar de natuur."

We belanden in een gesprek over hoe mensen met elkaar omgaan. "Ik heb

het gevoel dat hier op het tuinenpark veel mensen zijn met een verhaal." Megan is schrijver en redacteur, ze houdt wel van verhalen. "Ik vind dat we hier bij De Pioniers behoorlijk goed samenwerken met al die verschillende mensen. Er zijn jaarrond allerlei klussen, allemaal vrijwilligerswerk. Dat is niet vrijblijvend, het is fijn dat we een beroep op elkaar kunnen doen."

Het bestuur

Megan had al een paar keer de oproep voor bestuurslid voorbij zien komen. Maar toen Emiel haar op een dag persoonlijk aansprak, besloot ze in het bestuur te stappen. Ze voelde de noodzaak, maar vind het ook heel leuk om met elkaar te sparren en oplossingen te zoeken voor wat er gedaan moet worden. "Gelukkig zijn we geen bestuur zoals in Rust en Vreugd," grinnikt ze. Haar huisje was het huisje van penningmeester Arjan Ederveen in de serie, en tegelijk ook van Herman. "We hebben zo gelachen. De crew hing een christelijk visje boven het raam en plantte rode bloemetjes in de tuin. Aardige mensen, hoor." Megan gaat zich in het bestuur onder meer bezighouden met de communicatie.

Foto's: Paolo Bouman

Megan organiseert al meteen een evenement

Zondag 7 juni van 10.30 tot 16.00 uur PioTuincafé en kledingmarkt op het plein! Met hapjes, drankjes, stekjes en mogelijkheid voor (portret)fotografie van professionele fotograaf. De opbrengst is voor Voices of Children: kinderplicht aan Oekraïne. Schone en nette kleding is welkom, graag neerzetten voor de deur van tuin 132.

Nel Hoogland Kandidaat penningmeester

Lievelingsplant: "Ik heb vorig jaar twee aardperen in de grond gepoot. De ene is verdwenen, de ander is gaan groeien en heel groot geworden. Die gele bloemen zijn prachtig."

Lievelingsmoment: "Als ik aan het werk ben in de tuin en er komt een roodborstje bij me zitten, zo dichtbij dat ik er bijna op trap. Dat vind ik zo bijzonder."

Foto: Paolo Bouman

Dol op vogels

Vanuit haar appartement in de waaierflat net achter De Pioniers, kijk je op de windsingel van ons tuinencomplex. Er ligt een verrekijker op de vensterbank. "Ik houd van vogels. Behalve de ekster en de halsbandparkiet, die zijn zo brutaal. Ik heb een zaadbol op het balkon in een kooitje, met een deurtje waar alleen de mezen doorheen passen." Nel kreeg haar tuin in 2012, omdat haar partner zo van tuinieren hield. "Ik woonde toen in Voordorp bij het Groene Dak. Dat was dicht bij Ons Buiten, maar op dat tuinenpark voelde ik me niet thuis, bij De Pioniers wel!" Toen haar relatie stopte, was Nel van plan de tuin te verkopen. Henk Hilhorst

zat in de taxatiecommissie en fluisterde haar in het oor: "Ik zou je tuin niet weg doen, Nel. Het is zo'n mooie plek." Ze ging twijfelen en hield haar tuin aan.

Ik kan het, ik ga het doen

Nel verbouwt in de volle grond. "De pootaardappelen zitten er al in. Die heb ik laten ontkiemen op mijn slaapkamer, ze zien er dan helemaal verschrompeld uit. Zo knap dat ze weten wat ze moeten doen als je ze in de grond stopt," vertelt Nel.

"De pootuien, courgettes en pompoe-
nen gaan binnenkort de grond in en ik ga zoete aardappelen proberen. Ik heb een muurtje waar tomaten en komkommers in groeien. Sperziebonen

doen het bij mij niet, die zijn nog nooit gelukt!" grinnikt ze.

Haar buurvrouw, voorzitter Caroline, had Nel al vaak gevraagd voor het bestuur. "Ze weet dat ik veel bestuurlijke en financiële ervaring heb," glimlacht Nel. "Maar ik wilde uitrusten na zeven jaar in het bestuur van de VVE van mijn woonblok. Ik deed groot onderhoud én de financiën en dat was heel veel werk." Maar toen de noodoproep voor penningmeester langskwam, besloot Nel het toch te doen. "Een vereniging zonder penningmeester kan echt niet. En het is mijn werk geweest, ik kan dat wel!"

"De eerste bestuursvergadering met het nieuwe bestuur was ongelooflijk prettig," vertelt Nel. "Het is een bestuur met humor. Dat is belangrijk. En wij, als nieuwe leden, hebben een frisse inbreng." Secretaris Godelief is vroeger haar buurvrouw geweest, dus Nel en Godelief kennen elkaar al. "Ik houd van samenwerken en verbinden," vertelt Nel. "Bij het Groene Dak heb ik ook in het bestuur gezeten en een paar keer een lustrumfeest georganiseerd." Nel vertelt dat ze het verenigingswerk erg leuk en gezellig vindt. "Ook al ben ik nu penningmeester, ik zal toch af en toe soep blijven maken op de zaterdagen."

Tip van de maand

Het smaakt naar knoflook en is een heerlijk, pittige topping voor een soep of salade. Daslook. Het staat misschien in je eigen tuin. Pluk anders wat bloemetjes of blaadjes langs de Biltse Grift. Daar staat het in groten getale langs de waterkant. *Verwar het niet met Lelietjes van Dalen, want die zijn juist giftig!*

Buurman weet alles

Hallo Buurman.

Ik zag een rat lopen gisteren. Ik weet niet of het Rifka is, zo noemden we de rat van vorig jaar toch? Zou het een andere zijn? Kunnen ratten kwaad, zijn ze gevaarlijk? Ik ben in India in een tempel geweest waar ratten vereerd werden als goden. Kijk maar naar de god Ganesha, die heeft een rat als rijdier. In China symboliseren ratten rijkdom en overvloed. Ze schijnen namelijk heel slim en empathisch zijn. Maar ja, hier vindt iedereen ze vies.

Buurvrouw

Hallo buurvrouw,

Tja, het is lekker weer en er is voedsel beschikbaar. Niet alleen wat jij en ik laten slingeren, maar ook zaden en jonge planten. Daar komen de ratten op af. En omdat de winter wat streng voor ze is geweest, zie je ze nu ook overdag om eten te vinden. Het zijn hygiënische dieren hoor, ze maken zichzelf goed schoon. Ook helpen ze elkaar, heel sociaal dus. Maar ze kunnen ook ziektes met zich meebrengen. Dat geldt eigenlijk voor ieder dier. Ten tijde van de pest hadden ratten vlooiën, die de pest verspreidden. Daar hebben ze een slecht imago aan overgehouden. Tegenwoordig is het een zeldzaamheid dat mensen ziek worden door de rat. (Slechts zo'n dertig mensen per jaar krijgen in Nederland de ziekte van Weil). Maar toch, een rattenplaag willen we natuurlijk niet...

Hallo buurman,

Wat fijn en spannend dat ik mee mocht toen de ratten-vanger kwam. Het was natuurlijk geen echte ratten-vanger, want hij had geen fluit en we hebben bovendien geen enkele rat gezien die avond. Die man hield van ratten en hij kon zo prettig over ze vertellen. Ook interessant dat hij een warmtecamera bij zich had en zo kon zien waar de ratten verbleven of geweest waren. Na de wandeling schatte hij in dat er 3 à 4 grote ratten op het park verblijven. Dat kun je geen plaag noemen! Deze oudere ratten zorgen er juist voor dat er geen ander ratten op hun Pioniers-territorium komen. Ze verdedigen ons! Goed om te weten.

Buurvrouw

...Geen eten laten slingeren dus. En uien, knoflook, munt en salie planten. Daar houden ze niet van. Gif strooien doen we hier bij De Pioniers niet, want dat is schadelijk voor iedereen! Als het je geruststelt, wil ik wel eens een expert bellen, om te bepalen hoeveel ratten er zijn en of ze kwaad kunnen.

Buurman

Bont zandoogje

Boomblauwtje

Vlinderparadijs

Ook zo genoten van de vele vlinders vorig jaar? Ik telde in 2025 een record van maar liefst 17 soorten! En dit voorjaar was het meteen raak met de vele oranjetipjes in april.

22 vlindersoorten

Al vanaf het eerste jaar dat ik een tuin heb op De Pioniers noteer ik de dieren die ik zie. Vooral vlinders: elke tuindag kom ik met een lijstje thuis. Eerst in een schriftje, vanaf 2000 ook op waarneming.nl. Dankzij bijna 35 jaar 'vlinders tellen' weet ik dat ons park heel rijk is aan vlindersoorten en dat er veel veranderd is in de samenstelling. Zo heb ik inmiddels 22 soorten zien vliegen. Dat is niet niks als je beseft dat we in Nederland 53 soorten hebben, waarvan er veel heel zeldzaam zijn en

soms maar in enkele natuurgebieden leven.

Waarom zijn ze graag bij ons?

Als ik De Pioniers vergelijk met andere gebieden in en om de stad, weet ik dat ons park uitzonderlijk rijk aan vlinders is. Om te begrijpen hoe dat kan, moet je weten wat vlinders (en hun rupsen) willen. Ten eerste heel veel nectar; brandstof om op te vliegen. Nou, dat hebben we wel. Dan: voer voor rupsen, die eten echt ongelofelijk veel. De planten waarvan ze eten heten waardplanten. Brandnetel is er zo een, maar ook grassen of klavers. In twee weken tijd neemt het gewicht van een rups toe met een factor 2000. Een bosje brandnetels is dan snel weggegeten. De meeste waardplanten komen wel ergens in onze gevarieerde tuinen en natuurplekken voor.

Ten derde hebben de meeste vlinders structuur en beschutting nodig. Ze vliegen pas als de lichaamstemperatuur boven de 30 graden is. Daarom zie je soms vlinders zonnebaden op een muurtje of op de kale grond. Structuur is nodig om beschermd te kunnen vliegen, maar ook om zich te verplaatsen. Dat wij in ons park ook vrij veel soorten hebben die je normaal in bloemrijke hooilandjes of bermen ziet, danken we aan de situering aan de rand van de stad. Bermen langs uitvalswegen en spoorwegen zijn ook voor dieren handige verbindingswegen.

Hoe overwinteren vlinders?

Als je het over vlinders hebt, zou je het vooral over het grootste deel van hun leven moeten hebben. Vlinders zijn (veel) langer eitje, rups of pop. Alleen

Gekartelde aurelia

Oranjetip, mannetje

Kleine vuurvliender

Rupsen van de koninginnenpage

de overwinteraars zijn lang vlinder: ze overleven de winter door in een spleet, holle boom of schuurtje de kou te trotseren door glycerine (antivries) in het lichaam. Voorbeelden? Dagpauwoog, gehakkelde aurelia en citroenvlinder; vlinders die je op de eerste warme voorjaardag als eerste ziet vliegen. Andere vlinders overwinteren in zuidelijke, warmere landen en trekken in de loop van de zomer naar het noorden: de distelvlinder en luzernevlinder bijvoorbeeld. Deze trekvlinders zie je daarom in sommige

jaren massaal. Maar verreweg de meeste vlinders overwinteren als eitje, rups of pop. Daarom: maak je tuin pas eind april zomerklaar. Laat tot die tijd afgestorven groen liggen (achter in de border zie je het niet) en maai de grasranden en bermen niet. Dat scheelt een hoop slachtoffers.

Steeds meer soorten

Er is veel veranderd, de laatste 10 jaar vooral. Dat komt vooral door klimaatverandering. Sommige vlinders zag ik alleen de eerste jaren (zwartspret-

dikkopje, argusvlinder), andere soorten zijn juist nieuwkomers die warmte waarderen (koninginnenpage, bruin blauwtje en kleine vuurvliender). Maar positief is dat ik steeds meer soorten én grotere aantallen zie. En dat komt omdat we anders zijn gaan tuinieren: geen gif en meer ruimte voor natuur. En vergeet niet onze natuurhoekjes: punt, komma en het hooilandje.

Paul van Kan

	wn	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	winter
dikkopjes														
zwartspretdikkopje	1	x												ei
groot dikkopje	22	xx												rups
witjes														
koninginnenpage	3	x												pop
oranje luzernevlinder	1	x												trek
citroenvlinder	43	xxx												vlinder
groot koolwitje	64	xxx												pop
klein koolwitje	375	xxxx												pop
klein geaderd witje	31	xxx												pop
oranjetipje	30	xxx												pop
blauwtjes														
kleine vuurvliender	9	xx												rups
boomblauwtje	67	xxx												pop
icarusblauwtje	10	xx												rups
bruin blauwtje	7	xx												rups
aurelias														
bont zandoogje	183	xxxx												pop
bruin zandoogje	19	xx												rups
atalanta	146	xxxx												trek
distelvlinder	19	xx												trek
dagpauwoog	83	xxx												vlinder
kleine vos	24	xx												vlinder
gehakkelde aurelia	75	xxx												vlinder
argusvlinder	1	x												rups
landkaartje	15	xx												pop
		x	incidenteel gezien											
		xx	regematig, niet ieder jaar gezien											
		xxx	algemeen, ieder jaar gezien											
		xxxx	algemeen, ieder jaar veel gezien											

Waarnemingen bij De Pioniers

Tuinenparken zijn onmiskenbaar de belangrijkste vlindergebieden in steden. Wil je weten wat er zoal vliegt (en kruipt) in en rond onze tuinen? Deze tabel geeft een overzicht van alle waarnemingen in ons tuinenpark. De meest talrijke is klein koolwitje, gevolgd door bont zandoogje en atalanta. Augustus is bij uitstek de vlindermaand. Juni kent een vlinderdip: rupsen zijn dan hard bezig zich vol te vreten om zich in juli of augustus te ontpoppen.